

Lühikokkuvõte Immanuel Kanti eetikast (I. Meos, *Filosoofia põhiprobleemid*. Tallinn, Koolibri 1998)

Saksa filosoofi Immanuel Kanti kohaselt on moraal õpetus sellest, kuidas me peaksime saama õnne väärilisteks. Moraalselt kõige väärtuslikumad teod on need, mis on sooritatud **puhtast kohusetundest** midagi teha, ilma mingi sümpaatiata või omakasuta. Tema järgi on olemas kahesuguseid tegusid: *moraalsed* ja *legaalsed*. Esimesed sooritatakse sisemisest kohusetundest, nt inimene ei varasta poest seetõttu, et see on tema veendumuste kohaselt väär, mitte aga seetõttu, et turvakontrolli pärast polegi võimalik varastada. Legaalsed teod aga sooritatakse muudel motiividel kui seda on kohusetunne, nt mingi kalduvuse või omakasu pärast. Teo moraalset väärtust mõjutab Kanti järgi just see, millistel **MOTIIVIDEL** (ehk kavatsustel) tegu tehti. Lihtsalt öeldes loeb mõte, mitte tagajärg. Kanti kuulsaim maksim ehk käitumispehõhimõte on kategooriline imperatiiv: **minu käitumise pehõhimõte peab olema selline, mille puhul ma soovin, et see saaks üldiseks seaduseks**. See pehõhimõte peaks filosoofi arvates olema universaalne (üleüldiselt kehtiv). Olgu siia lisatud, et see pehõhimõte on sarnane kõlbluse kuldreegliga, mis ütleb: “Ja nõnda nagu te tahate, et inimesed teile teeksid, nõnda tehke ka neile”.

Praktikas võib tekkida aga probleem, et maksim (see on käitumisreegel või pehõhimõte), mis on minu arvates hea, ei kõlba teiste arvates kuhugi.

Kuidas tuleb filosoofi arvates suhtuda aga kaasinimestesse? Alati kui omaette eesmärki, mitte kui vahendisse millegi saavutamiseks (st kedagi ei tohiks lihtsalt ära kasutada), sest igas inimeses on inimsus, mida tuleb austada.